

Nuoret luonnon puolesta

Viisi vaatimusta kansalliseen biodiversiteettistrategiaan

Me tämän kannanoton nuoret laatijat sekä allekirjoittaneet toimijat vaadimme, että Suomen uusi kansallinen biodiversiteettistrategia varmistaa luontokadon pysäyttämisen 2030 mennessä, aktiivisesti parantaa luonnon tilaa 2030 jälkeen ja turvaa elinkelpoisen planeetan myös tuleville sukupolville.

Monimuotoinen luonto on ihmisen elinehto. Yhdessä ilmastokriisin kanssa luontokato uhkaa ihmiskunnan ja erityisesti nuorten tulevaisuutta. Myös Suomen luonnon monimuotoisuus heikkenee kiihtyvällä vauhdilla. Suomessa jo joka yhdeksäs eliölaji (Lajien punainen kirja, 2019) ja lähes puolet luontotyypeistä (Luontotyyppien punainen kirja, 2018) ovat uhanalaisia. Luonto, jonka hävitämme on peruuttamattomasti kadotettu.

Ilmastonmuutos ja kasvava luonnonvarojen käyttö luovat lisää painetta luonnon kantokyvyille. Jatkuvaan kasvuun perustuva kulutusyhteiskuntamme lisää luontokatoa Suomen lisäksi globaalisti erityisesti köyhimmissä maissa. Jos kaikki maailman ihmiset eläisivät kuin suomalaiset, tarvitsisimme 3,8 maapalloa (Global Footprint Network). Tuleville sukupolville ei saa jättää köyhtyvää ympäristöä ja yhteiskuntaa, joka hyötyy muiden ihmisten ja lajien kustannuksella.

93% nuorista uskoo, että luonnon monimuotoisuus on säilytettävä hinnalla millä hyvänsä (Nuorisobarometri, 2021). Siksi tarvitsemme toimintaa ja yhteistyötä läpi kaikkien yhteiskunnan tasojen - yksilöstä yhteisöihin, järjestöihin, yrityksiin ja päättäjiin - jotta saamme käännettyä luonnon monimuotoisuuden kasvuun, ja turvattua nuorten tulevaisuuden. Vastuu luonnon suojelusta kuuluu Suomen perustuslain mukaan kaikille.

1. Nuoret on osallistettava luonnon monimuotoisuutta koskevaan päätöksentekoon sekä ympäristökysymysten ratkaisuun.

Nuoret tulee tunnistaa aktiivisina toimijoina luontopäätöksenteossa. Ilmasto- ja luontopolitiikkaa tekevien ministeriöiden alaisuuteen on perustettava riippumaton nuorten luonto- ja ilmastoneuvosto, jota tulee kuulla ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä.

Tärkeä osa nuorten osallistamista on heille suunnattu viestintä. Nuorille tulee viestiä luonnon tilasta ja luontokadon syistä, ratkaisukeinoista

sekä siihen liittyvästä päätöksenteosta nuorille sopivalla kielellä ja nuorten käyttämissä kanavissa.

Nuorten ahdistus luontokadon ja ilmastokriisin suhteen on otettava vakavasti ja heille on tarjottava keinoja osallistua kriisien ratkaisemiseen. Resursseja nuorten omaehtoiseen toimintaan on lisättävä, ja nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa äänestämällä, vapaaehtoistyöllä järjestöissä sekä keskustelemalla päättäjien kanssa on tuettava.

2. Luonnon vaaliminen tulee asettaa kaiken taloudellisen toiminnan ja kulutuskäyttäytymisen perustaksi.

Poliittisten päättäjien, julkisten toimijoiden, yritysten ja sijoittajien on otettava vastuuta siitä, että nykyistä neitseellisten luonnonvarojen kulutusta vähennetään merkittävästi, jotta taloutta voidaan harjoittaa planetaaristen rajojen sisällä. Talouskasvun irtikytkentää kuluttamisesta on nopeutettava ja siirtymää kiertotalouteen edistettävä.

Ympäristövaikutukset tulee nostaa keskeiseksi kriteeriksi julkisen ja yksityisen sektorin hankinnoissa.

Poliittisten päättäjien tulee mahdollistaa kuluttajien kestävämmät valinnat tukemalla ympäristöystävällisten tuotteiden kohtuullista hinnoittelua ja poistamalla hintoja vääristävät luonnolle haitalliset tuet.

3. Jäljellä oleva arvokas luonto tulee säilyttää tuleville sukupolville.

Suomen tulee sitoutua suojelemaan vähintään 30% maa- ja merialueistaan vuoteen 2030 mennessä. Suojelun tulee kohdistua monipuolisesti eri ekosysteemeihin.

Valtion, kuntien ja seurakuntien tulee suojella kaikki maillansa jäljellä olevat luonnontilaiset ekosysteemit ja ennallistaa heikentyneitä elinympäristöjä takaisin kohti luonnontilaa.

Suojelu täytyy toteuttaa siten, että paikallinen väestö pääsee vaikuttamaan suojelun keinoihin. Erityisesti saamelaisten maankäyttö- ja kulttuurisia oikeuksia tulee kunnioittaa ja päätöksenteon pitää pohjautua saamelaisten vapaaseen, tietoon perustuvaan ennakkosuostumukseen. Suomen tulee ratifioida ILO 169 ja suojella sen vaatimusten mukaisesti saamenmaan ympäristöä yhteistyössä saamelaisten kanssa.

Luonnon monimuotoisuutta on vahvistettava myös suojelualueiden ulkopuolella maa- ja metsätaloudessa, kaavoituksessa sekä lisäämällä luontoa kaupunkiympäristöissä. Olemassa olevien luonnonhoitomenetelmien käyttöä pitää lisätä ja uusia keinoja ottaa käyttöön.

4. Kansalaisten halua suojella ympäristöä tulee vahvistaa tukemalla luontoyhteyttä ja elinikäistä oppimista.

On varmistettava, että lapset ja nuoret ympäri Suomen ymmärtävät luonnon merkityksen ja saavat rakentaa omaa luontoyhteyttään. Koulutuksen ja viestinnän keinoin on luotava vahvempi arvopohja kestäville elämäntavoille sekä tuettava vaikuttamista ja luontoystävällistä päätöksentekoa läpi elämän.

Jo työelämässä olevien ymmärrystä luontokadosta ja osaamista luonnon monimuotoisuutta vahvistavista toimista tulee päivittää tarjoamalla aikuiskoulutuksia. Esimerkiksi metsätalouden ammattilaisten osaamista jatkuvasta kasvatuksesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimisesta tulee lisätä.

Julkisten toimijoiden ja median tulee viestiä luontokadosta ja luonnon hyvinvoinnin vahvistamisesta aktiivisesti, vetoavasti ja informatiivisesti, ja siten kannustaa koko yhteiskuntaa kiireelliseen toimintaan.

5. Kaikkien ministeriöiden ja suomalaisen yhteiskunnan on toimittava yhdessä luontokadon pysäyttämiseksi.

Kaikkien ministeriöiden tulee sitoutua luontokadon pysäyttämiseen ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksia kunnioittavaan politiikkaan. Eri ministeriöiden strategiat ja valmisteltavat lait on asetettava yhteensopiviksi näiden tavoitteiden kanssa.

Julkisen ja yksityisen sektorin tulee käydä dialogia luontokadosta kansalaisten kanssa. Dialogin avulla on lisättävä avointa tiedonkulkua ja vuorovaikutuksellista oppimista sekä etsittävä yhdessä keinoja ongelmien ratkaisemiseen.

Luontokadon juurisyiden tunnistamiseen ja ratkaisuiden kehittämiseen liittyvää monialaista yhteistyötä on tuettava.